

František Pecháček (1896–1944)

Představuje bezesporu jednu z nejvýraznějších osobností Československé obce sokolské první poloviny 20. století. Ač vyučený zedník, nikdy se tomuto povolání vážně nevěnoval. Vždy vítězil sport. Na olympijských hrách v Antverpách v roce 1920, kdy poprvé reprezentoval Československou republiku na velkém mezinárodním fóru, mu medaile unikla pouze o vlásek. O dva roky později však naplno zazářil na mistrovství světa v Lublani, odkud si odvezl hned dvě zlaté medaile – z víceboje jednotlivců i ze soutěže družstev.

Téměř 10 let života věnoval službě v československé branné moci, kde měl jako tělovýchovný instruktor na starosti nejen vlastní fyzickou zdatnost vojáků, ale rovněž tak vyhledávání případných sportovních talentů. Na počátku 30. let XX. století Pecháček opustil řady armády a naplno se počal věnovat práci v Československé obci sokolské – stal se vedoucím jejích cvičitelských škol. Současně s tím se i oženil – vzal si krásnou náčelnici karlínské sokolské jednoty, Emilii Reimannovou. V rámci své sokolské činnosti se stal autorem několika instruktážních spisů, do paměti se však v roce 1938 zapsal jako autor skladeb X. Všesokolského sletu „Sokolská brannost“ a „Přísaha republice“.

Jako správce Tyršova domu inicioval těsně před německou okupací ukrývání a záchranu nejcennějších relikvií sokolského hnutí. Součástí Obce sokolské v odboji byl Pecháček od prvních minut jejího vzniku, v létě 1939 se stal jejím zemským velitelem v Čechách. Stejnou funkci převzal i v sokolské organizaci Jindra, která navazovala na činnost poničených struktur OSVO po nástupu zastupujícího říšského protektora Heydricha na podzim 1941. František Pecháček se významně podílel na podpoře londýnských výsadkových skupin, osobně se stýkal s představiteli Anthropoidu Gabčíkem a Kubišem a spolu s Janem Zelenkou patřil k nejrozhodnějším zastáncům Heydrichovy fyzické likvidace. Celá řada radikálních sokolů považovala ostatně tuto spravedlivou odvetu za jakousi krevní mstu za likvidaci Sokola a uvržení jeho špičkových

představitelů do koncentračního tábora v Osvětimi. O absolutní autoritě a důvěře, kterou František Pecháček požíval v rámci sokolského odboje, svědčí i text na vizitce, kterou vybavil příslušníky výsadkové skupiny Silver A, s níž se tito hlásili u představitelů sokolské odbojové skupiny S 21B ve východních Čechách. Stálo na ní: „*Bratře, prosím Tě, abys otevřel srdce bratrům, které Ti posílám. Pecháček.*“

Po atentátu na Heydricha v rozpoutaném pekle druhého stanného práva opustil František Pecháček spolu s manželkou Milkou Prahu a ukryl se u rodičů v obci Zlámaniny u Nové Paky. Dne 19. července 1942 se oba zúčastnili ilegálního setkání s funkcionáři bývalé sokolské Krkonošské župy na Kumburku. O den později byli udáni na okresním hejtmanství v Nové Pace neznámým člověkem, který vypožoroval, že v domku Pecháčkových bydlí navíc dvě nehlášené osoby. Agilní hejtman... věc okamžitě ohlásil na jičínském gestapu, které Františka i Milku bez prodlení zatklo. Milka byla usmrcena 26. ledna 1943 v koncentračním táboře Mauthausen. Františka gestapo identifikovalo jako jednoho z předních reprezentantů sokolského odboje... Doposud neexistují indicie, že by při výsleších selhal. Neselhal ani ve chvílích, kdy byl donucen vypovídat v procesu se starostou české obce sokolské Janem V. Kellerem před Lidovým soudním dvorem v Berlíně. Do koncentračního tábora Mauthausen byl František Pecháček transportován z kraje roku 1944.

Na jeho poslední dny v Mauthausenu vzpomínal jednatel T. J. Sokol Turnov I Přemysl Dobiáš takto: „*V polovině ledna 1944 byl br. Franta Pecháček dopraven do koncentračního tábora Mauthausen. V tu dobu byli jako na politickém oddělení, tak na hlavní písárně naši chlapci, kteří tajně sledovali, pokud jim to bylo možno, všechny písemnosti. Druhý den po příchodu Franty Pecháčka ke mně přišel Dr. Miloš Stránský z politického oddělení a sdělil mi důvěrně, že br. Pecháček má v listinách poznámku, že má být popraven. Totéž mi potvrdil téhož dne první táborový písař... Kurt Pány z Prahy. Ujali jsme se ihned br. Pecháčka a postarali se okamžitě o vše, co se mezi námi v táboře dalo*

sehnat a čím jsme mohli usnadnit poslední dny života našeho milovaného bratra a přítele. Prof. Dr. Josef Podlaha, profesor chirurgie na universitě v Brně, poslal bratra Pecháčka neprodleně do sanitního tábora... do lékařského ošetření. Tam se ho ujal se vzornou pečlivostí a oddaností spoluvězeň MUDr. František Janouch... Jako svého rodného bratra opatroval bratra Pecháčka br. Alois Drbohlav. První, po čem se br. Pecháček tázal, bylo, nevíme-li něco o jeho manželce. Nechtěli jsme mu říci strašlivou pravdu, ale on to vycítil a pravil: »Kamarádi, řekněte mi pravdu. Jsem chlap a vím, proč mne Němci poslali do Mauthausenu. Než zemřu, chci mít ve všem jasno.« Řekli jsme mu tedy, že jeho manželka byla v Mauthausenu v únoru 1943 plynem usmrcena. Viděli jsme za ta dlouhá léta našeho vězení umírat v Mauthausenu tisíce statečných mužů i žen, ale nikdo z nás nezapomene na poslední chvíle života br. Franty Pecháčka. Dne 3. února 1944 ráno jsem byl u něho a dal jsem mu formulář dopisu, aby mohl napsat příbuzným do Paky. Dopis chtěl jsem vzít sebou, neboť jsem věděl, že by jej censura nepropustila. Ti, kteří měli být popraveni, nesměli již z Mauthausenu psát. Svůj poslední dopis však br. Pecháček nedopsal – byl zavolán k popravě. S úplným klidem opustil svoje lůžko, ustlal je a rozloučil se s námi. Jeho slova se nám všem vryla do duše: »Sbohem, bratři«, pravil »vím, že jdu na smrt, ale nebojím se jí. Statečný muž umře jednou, jen zbabělci umírají stokrát. Umřu s klidem, protože vím, že naše oběti nebyly marné.« Prof. Dr. Vratislav Bušek doprovodil bratra Pecháčka ze sanitního tábora do hlavního tábora, kde byl br. Franta Pecháček 3. února 1944 zastřelen.“

František Pecháček byl vlastencem, statečným mužem, pro nějž byla národní svoboda cennějším statkem, než jeho vlastní život. Autor skladby „Přísaha republiky“ složil české zemi a českému národu svou vlastní přísahu věrnosti a dodržel ji za všech okolností a do všech důsledků. Až k hořkému konci. František Pecháček zemřel s hrdostí. Zemřel jako dokonalý příklad sokolského bojovníka. Jeho hvězda na nebi domácího odboje nebledne ani po

více než 70 letech od pádu Třetí říše. Důkaze toho je i naše dnešní slavnostní shromáždění.

(Text projevu starosty T. J. Sokol Praha – Královské Vinohrady, br. Jana B. Uhlíře, při příležitosti odhalení pomníku br. Františka Pecháčka v obci Záhornice dne 27. června 2018)